

Ρέθυμνο, 30 Νοεμβρίου 2010

Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης για το κυβερνητικό πλαίσιο αλλαγών στο πανεπιστήμιο

Α.

Το «κείμενο διαβούλευσης» για αλλαγές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που κατέθεσε η υπουργός Παιδείας στην 65η Σύνοδο των Πρυτάνεων, και το οποίο προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων στην πανεπιστημιακή κοινότητα, δεν συνιστά μεμονωμένη πρωτοβουλία. Αποτελεί συνέχεια και αποκορύφωμα της συστηματικής προσπάθειας των ελληνικών κυβερνήσεων τα τελευταία χρόνια, να απαξιώσουν το πανεπιστήμιο, να περιστείλουν τις ακαδημαϊκές ελευθερίες, να κλονίσουν στην πράξη τη συνταγματική επιταγή του δημόσιου χαρακτήρα του και να μεταθέσουν τις ευθύνες τους για την ήδη εδραιωμένη υποχρηματοδότησή του. Σειρά ελλείψεων και δυσλειτουργιών στο έργο του ελληνικού πανεπιστημίου, που οφείλονται κατά κύριο λόγο στην υποχρηματοδότηση και υποστελέχωσή του, παρουσιάζονται συστηματικά, από κυβερνητικές πηγές και δημοσιογραφικά επιτελεία, ως δομική «κρίση» και υστέρηση του δημόσιου πανεπιστημίου, ώστε να νομιμοποιηθούν στη συνέχεια εγχειρήματα «μεταρρύθμισης», σαν αυτό που αντιμετωπίζουμε σήμερα, τα οποία υπονομεύουν το συνταγματικά κατοχυρωμένο δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Οι λόγοι που οι πρόσφατες προτάσεις του ΥΠΔΒΜΘ για αλλαγές στο πανεπιστήμιο προκάλεσαν γενικευμένη αποδοκιμασία στους κόλπους της ακαδημαϊκής κοινότητας, έχουν αναλυθεί διεξοδικά από πολλά κείμενα πανεπιστημιακών, συλλογικά ή ατομικά κείμενα. Θεωρούμε, ωστόσο, υποχρέωσή μας να σταχυολογήσουμε τις σημαντικότερες αλλαγές που προβλέπονται από τις κυβερνητικές εξαγγελίες, ώστε να οριοθετήσουμε, στη συνέχεια τη δική μας τοποθέτηση απέναντι σε αυτές.

1. **Αυτοδιοίκηση:** Η κατά το Σύνταγμα «πλήρης αυτοδιοίκηση» των πανεπιστημίων καταργείται με τη θέσπιση «Συμβουλίου Διοίκησης», στο οποίο συμμετέχουν στελέχη του πανεπιστημίου μαζί με εξωπανεπιστημιακές «προσωπικότητες» (διορισμένες προφανώς). Το εν λόγω συμβούλιο αναλαμβάνει στρατηγικού χαρακτήρα αρμοδιότητες που σήμερα έχουν τα εκλεγμένα όργανα διοίκησης (η Σύγκλητος, ο Πρύτανης και οι Γ.Σ. των Τμημάτων). Το Συμβούλιο επιλέγει τον Πρύτανη, μετά από διεθνή διαγωνισμό!
2. **Χρηματοδότηση:** Η κρατική χρηματοδότηση του πανεπιστημίου, από συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα, γίνεται *προνόμιο* που παραχωρείται *υπό όρους*. Αφενός η χρηματοδότηση συνδέεται ρητά με την αξιολόγηση: 'οι μάσκες πέφτουν', λοιπόν, δικαιώνοντας πλήρως την αυστηρή κριτική της ακαδημαϊκής κοινότητας για τις πραγματικές στοχεύσεις ακραία ποσοτικοποιημένων και απλουστευτικών μηχανισμών κρίσης του ακαδημαϊκού έργου, οι οποίοι προσιδιάζουν μάλλον σε επιχειρηματικούς οργανισμούς παρά σε πανεπιστήμια. Αφετέρου όροι χρηματοδότησης, όπως ο

- αριθμός εισερχομένων φοιτητών ή/και αποφοίτων, εκτός του ότι δεν έχουν ακαδημαϊκό περιεχόμενο, υπονομεύουν την ποιότητα του ακαδημαϊκού έργου.
3. **Θεσμική και επιστημονική αυτοτέλεια:** Στο όνομα μιας στρεβλής «διεπιστημονικότητας», το κύτταρο της ακαδημαϊκής δομής, το Τμήμα, καταργείται ως λειτουργική μονάδα παραγωγής επιστημονικού έργου σε ένα οριοθετημένο κλάδο, και, συνακόλουθα, καταργείται και ως θεμελιακή διοικητική μονάδα. Αρμοδιότητες όπως η συγκρότηση προγράμματος σπουδών που θα ανταποκρίνεται στις επιστημονικές απαιτήσεις του κάθε πεδίου, περνούν σε δομές παντελώς άσχετες με τον κάθε επιστημονικό κλάδο. Προς την ίδια κατεύθυνση λειτουργεί ο κατακερματισμός της ενότητας των σπουδών και των πτυχίων που προωθείται με την πρακτική άθροισης πιστωτικών μονάδων από μαθήματα σε Α.Ε.Ι. αλλά και σε ιδρύματα «δια βίου εκπαίδευσης». Συνακόλουθα διασπάται και η ενιαία ακαδημαϊκή ταυτότητα των επαγγελματικών δικαιωμάτων που αντιστοιχούν σε κάθε κλάδο.
 4. **Διδακτικό Προσωπικό και Εργασιακές σχέσεις:** Η μονιμότητα στη βαθμίδα του Επίκουρου καταργείται, ενώ ταυτόχρονα τίθεται εν αμφιβόλω γενικώς η μονιμότητα όλου του επιστημονικού προσωπικού του πανεπιστημίου: σήμερα η θέση τους συνδέεται με συγκεκριμένα Τμήματα, τα οποία, αν δεν συγχωνευτούν σε επίπεδο Σχολών, πάντως δεν θα διατηρήσουν την αυτόνομη διοικητική τους λειτουργία με τους σημερινούς όρους. Επίσης, δημιουργείται επιστημονικό προσωπικό ‘δυο ταχυτήτων’: ο Λέκτορας ως διακριτή βαθμίδα Δ.Ε.Π. καταργείται και μετατρέπεται σε ειδική κατηγορία διδασκόντων με μειωμένα καθήκοντα και δικαιώματα: οι διδάσκοντες αυτοί περιορίζονται σε αυστηρά διδακτικό έργο και χάνουν τη δυνατότητα να προκαλέσουν τη διαδικασία εξέλιξής τους. Η παράλληλη κατάργηση του θεσμού των συμβασιούχων διδασκόντων, δίχως την ταυτόχρονη προκήρυξη αντίστοιχων θέσεων μελών Δ.Ε.Π., θα έχει καταστροφικές συνέπειες για την ποιότητα των σπουδών, αυξάνοντας δραματικά τις ήδη επιβαρυνμένες διδακτικές υποχρεώσεις του επιστημονικού προσωπικού στα πανεπιστήμια. Ιδιαίτερο βάρος θα πέφτει προφανώς στις ιεραρχικά κατώτερες κατηγορίες διδασκόντων. Το σύνολο των προβλεπόμενων αυτών ρυθμίσεων, σε συνδυασμό με την ουσιαστική κατάργηση των Τμημάτων, συνιστά μια ιδιότυπη επαναφορά της «έδρας» στην ακαδημαϊκή ζωή.
 5. **Μισθολογικά:** Μεταφέροντας τη μισθοδοσία του Δ.Ε.Π. στον προϋπολογισμό των πανεπιστημίων, η πολιτεία παύει ουσιαστικά να αναγνωρίζει την υποχρέωσή της να καταβάλλει ολόκληρο τον μισθό του προσωπικού, αλλά μόνο τμήμα του. Το υπόλοιπο, υποθετικά, θα συμπληρώνεται από «άλλους» πόρους. Επίσης το ενιαίο μισθολόγιο των μελών Δ.Ε.Π. παύει να υφίσταται εφόσον το πανεπιστήμιο θα διαπραγματεύεται τους μισθούς των μελών του σε ατομικό επίπεδο.
 6. **Φοιτητική μέριμνα και επιβολή διδασκόντων:** Η απώλεια κρατικών πόρων για το δημόσιο πανεπιστήμιο μοιραία θα οδηγήσει σε επιβολή διδασκόντων και στο προπτυχιακό επίπεδο, ενώ προβλέπεται η προσφορά δανείων «σε συνεργασία με τις τράπεζες» στους φοιτητές, για να μπορέσουν να σπουδάσουν. Δανείων, τα οποία (άγνωστο πώς) θα κληθούν αργότερα να αποπληρώσουν μέσα σε ένα ραγδαία καταρρέον εργασιακό περιβάλλον που θεσμοθετείται από την κυβέρνηση. Η πλήρης εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στη σίτιση και τη στέγαση των φοιτητών είναι επίσης βέβαιο ότι θα επιβαρύνει (τον ήδη πολλαπλώς επιβαρυνόμενο) προϋπολογισμό της ελληνικής οικογένειας.

Αυτό το εγχείρημα «μεταρρύθμισης» του πανεπιστημίου, όπως πολύ αδρά περιγράφηκε εδώ, εμφανίζεται για πρώτη φορά με τον τρόπο αυτό στην χώρα μας. Ωστόσο, δεν συνιστά ελληνική ιδιοτυπία. Μεταφέρει στα καθ' ημάς συγκεκριμένες πολιτικές, νεοφιλελεύθερου προσανατολισμού, οι οποίες εφαρμόζονται διεθνώς στον χώρο των πανεπιστημίων τις τελευταίες δεκαετίες. Οι πολιτικές αυτές, που εκφράστηκαν και στην Ευρώπη με τη γνωστή «Διαδικασία της Μπολόνια», υπηρετούν την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσα από μια διπλή στρατηγική σε εθνικό επίπεδο: τη συρρίκνωση της συμμετοχής του κράτους στις δαπάνες της εκπαίδευσης και ταυτόχρονα την αύξηση του κρατικού ελέγχου στα πανεπιστήμια, ώστε να αμβλυνθούν ή να εξουδετερωθούν στην πράξη οι ακαδημαϊκές εκείνες ελευθερίες, λειτουργίες και δομές που ιστορικά είχαν εγγυηθεί την *ετερογένεια* του πανεπιστημιακού θεσμού από τη σφαίρα της αγοράς.

Οι στρατηγικές αυτές, στην Ελλάδα και αλλού, συνοδεύονται από ποικίλες ρητορικές, που άλλοτε παρουσιάζουν την προάσπιση των ακαδημαϊκών ελευθεριών ως παρωχημένη έκφραση «συντεχνιασμού» που ανθίσταται στην «αλλαγή» και άλλοτε, αντίθετα, επικαλούνται αυτές τις ελευθερίες -την αρχή της «οικονομικής αυτοτέλειας» του πανεπιστημίου- για να περιγράψουν ουσιαστικά την απόσυρση του κράτους από την ευθύνη της χρηματοδότησης και τη συνακόλουθη άρση θεσμικών φραγμών στην πολύπλευρη 'ιδιωτικοποίηση' του ίδιου του δημόσιου πανεπιστημίου. Έτσι, αναμφισβήτητες αξίες όπως η «σύνδεση με την κοινωνία και την οικονομία» ή η «κοινωνική λογοδοσία» αποκτούν εντελώς άλλο περιεχόμενο στον λόγο αυτών των εκπαιδευτικών στρατηγικών. Εκβάλλουν στην υπονόμευση όχι μόνο του δημόσιου χαρακτήρα αλλά και του αυτοδιοίκητου των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, νομιμοποιώντας την αρχή της «εξωτερικότητας» και του συγκεντρωτισμού ως *τη μόνη εγγύηση* για την υπέρβαση των όποιων, υπαρκτών ή μη, δυσλειτουργιών στη διοίκηση αλλά και στο εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο των πανεπιστημίων· ως εγγύηση, κυρίως, για την καταπολέμηση της «διαφθοράς» στο πανεπιστήμιο. Έτσι επιχειρείται συγχρόνως να νομιμοποιηθεί η προοπτική υποκατάστασης των υφιστάμενων ακαδημαϊκών δομών αποτίμησης, κρίσης και συλλογικού ελέγχου από αμφίβολης επιστημονικής εγκυρότητας και λειτουργικότητας μηχανισμούς «αξιολόγησης», συγκεντρωτικούς και εξωγενείς. Η διαλυτική εμπειρία από την εφαρμογή τέτοιων προτύπων σε άλλες χώρες, όπως στην Αγγλία για παράδειγμα, αποσιωπάται, βέβαια, από αυτή τη ρητορική.

Όμως, το πρότυπο «πανεπιστημίου» που καθοδηγεί αυτή την αντίληψη είναι πολύ εμφανές, όπως μπορούμε να δούμε χαρακτηριστικά και στο «κείμενο διαβούλευσης»: καθαγιαίνεται από ένα λεξιλόγιο που προσομοιώνει συστηματικά τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα με επιχειρηματικούς οργανισμούς, αναγορεύοντας έτσι κατά τρόπο αυτονόητο την (υποτιθέμενη) «ευελιξία», την «πιστοποίηση της ποιότητας» των «παρεχόμενων υπηρεσιών» και την «ανταγωνιστικότητα» στις «νέες προκλήσεις» σε *ύψιστα κριτήρια της κοινωνικής προσφοράς της ανώτατης εκπαίδευσης*.

Θεωρούμε ότι οι πρόσφατες κυβερνητικές εξαγγελίες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτυπώνουν τις παραπάνω αντιλήψεις και στοχεύσεις κατά τρόπο υποδειγματικό, και μάλιστα ακραίο. Το πλαίσιο των προτεινόμενων αλλαγών δεν αναγγέλλει μόνο, κατά ρητή υπουργική δήλωση, το *τέλος του «πανεπιστημίου της Μεταπολίτευσης»*: του πανεπιστημίου, δηλαδή, που θεμελιώθηκε πάνω στην

κατάργηση του αυταρχικού θεσμού της «έδρας» και στην αντικατάστασή της από το Τμήμα ως βασική διοικητική μονάδα και από τη δημιουργία ενιαίου σώματος διδασκόντων -οι οποίοι, ανεξάρτητα από τη βαθμίδα τους, έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις μέσα στο Τμήμα-, του πανεπιστημίου που θεσμοθέτησε τη συμμετοχή των φοιτητών στα όργανα αυτοδιοίκησης, κ.ά. Οι προτεινόμενες αλλαγές *παραβιάζουν το ίδιο το αυτοδιοίκητο του πανεπιστημίου*, που υπήρξε η ιστορική συνθήκη της γένεσης και λειτουργίας του θεσμού στην Ευρώπη, αλλά και στην Ελλάδα, από τις αρχές του 19ο αιώνα οπότε ιδρύθηκε στη χώρα μας. Συγχρόνως, οι κυβερνητικές αυτές εξαγγελίες *κατατείνουν και στην άρση του αποκλειστικά δημόσιου χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης*. Με άλλα λόγια, παραβιάζουν και τις δυο σχετικές θεμελιώδεις αρχές που κατοχυρώνει το άρθρο 16 του ελληνικού Συντάγματος.

Το κείμενο προτάσεων του Υπουργείου, προοιωνίζοντας, πράγματι, επίσης κατά ρητή υπουργική δήλωση, τη «μετάλλαξη» του πανεπιστημιακού θεσμού, κινούμενο επιπλέον εκτός συνταγματικού πλαισίου, εύλογα προκάλεσε την αντίδραση της Συνόδου των Πρυτάνεων και, στη συνέχεια, απορρίφθηκε ως βάση προς συζήτηση από όλους τους φορείς της ακαδημαϊκής κοινότητας που τοποθετήθηκαν δημόσια επί αυτού, συνδικαλιστικούς φορείς και πανεπιστημιακά όργανα (Συγκλήτους, Γενικές Συνελεύσεις Σχολών και Τμημάτων). Σε αυτά συγκαταλέγεται και η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης, με το Ψήφισμα της 4^{ης} Νοεμβρίου 2010. Συγχρόνως, εκφράστηκε η βούληση από τα ακαδημαϊκά όργανα να προχωρήσουν άμεσα σε έναν διάλογο γύρω από την, καταρχήν, κοινά αποδεκτή ανάγκη να υπάρξουν αλλαγές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο των Α.Ε.Ι.

Σε συνέχεια και συνέπεια προς την ολοένα αυξανόμενη δυναμική απόρριψης του «κειμένου διαβούλευσης», η Γενική Συνέλευση του Ενιαίου Φορέα Διδασκόντων της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών δεν καταθέτει προτάσεις που καθ' οιονδήποτε τρόπο στηρίζονται στο κείμενο αυτό. Παράλληλα, καλεί την κυβέρνηση να συναισθανθεί τις ευθύνες της από την εμμονή της σε αυτό ως μοναδικό πλαίσιο «διαβούλευσης», μετατρέποντας έτσι μια διαδικασία που προϋποθέτει ανοικτή ατζέντα και δυο ισότιμους εταίρους, το διάλογο δηλαδή, σε εκβιαστικό μηχανισμό νομιμοποίησης προειλημμένων αποφάσεων!

Τα μέλη της Γ.Σ. του συλλόγου μας, ακολουθώντας πρόσφατες ανάλογες δημόσιες δηλώσεις θεσμικών οργάνων πανεπιστημίων, αρνείται να συμμορφωθεί στο ασφυκτικό χρονικό πλαίσιο ενός προσχηματικού διαλόγου. Καλεί την κυβέρνηση να αποσύρει το συγκεκριμένο κείμενο και, όπως η έννοια του διαλόγου επιτάσσει, να συνεργαστεί με την ακαδημαϊκή κοινότητα, για μια ουσιαστική και σε βάθος χρόνου διαδικασία *προσδιορισμού των προβλημάτων των πανεπιστημίων στη χώρα μας, ανάπτυξης και ανταλλαγής θέσεων για την υπέρβασή τους*.

Τέλος, καλεί την πανεπιστημιακή κοινότητα γενικά, και τους πρυτάνεις ειδικότερα, να πάρουν την πρωτοβουλία των κινήσεων στα χέρια τους και να αναστρέψουν την κατάσταση: αυτή την κατ' όνομα «διαβούλευση» που επιβάλλεται με συνοπτικές διαδικασίες, η οποία, εκτός από εξευτελιστική, είναι και άκρως δυσανάλογη προς την έκταση και σοβαρότητα των αλλαγών που επιχειρείται να εισαχθούν στα πανεπιστήμια, να τη μετατρέψουν σε μια γόνιμη

και συντεταγμένη διαδικασία στοχασμού, συζήτησης και, επίσης, αναζήτησης βασικών συναινέσεων, στους κόλπους της πανεπιστημιακής κοινότητας.

B.

Βάσει του σκεπτικού που αναπτύχθηκε (ενότητα Α), η Γ. Σ. του Ε.Φ.Δ.-Σ.Κ.Ε. καταθέτει εδώ τις σκέψεις της για τα προαπαιτούμενα της συζήτησης που είναι σε εξέλιξη. Πιστεύουμε ότι :

1. Κάθε συζήτηση που έχει στόχο να βελτιωθεί η δομή και η λειτουργία του Δημόσιου Πανεπιστημίου και να αναβαθμιστεί το ερευνητικό και διδακτικό του έργο σε συνθήκες ελευθερίας, πραγματικής κοινωνικής λογοδοσίας και διαφάνειας είναι ένα εγχείρημα πλήρως ασυμβίβαστο με το κατ' όνομα «πανεπιστήμιο» της ελεύθερης αγοράς εκπαιδευτικών υπηρεσιών που εισαγάγει το εν λόγω κυβερνητικό κείμενο και τα επιμέρους μέτρα του. Συνεπώς η συζήτηση αυτή, και οι προτάσεις που θα διαμορφώνονται, δεν μπορούν, σε κανένα τους σημείο, να καθοδηγούνται από το πρότυπο αυτό, χωρίς να υπονομεύουν το Δημόσιο Πανεπιστήμιο και το Σύνταγμα που το κατοχυρώνει.

2. Αντιθέτως, οι προτεινόμενες αλλαγές πρέπει να καθοδηγούνται από τη φιλοσοφία του νόμου-πλασιού του 1982: ο νόμος αυτός, παρά τις ατέλειες και ελλείψεις του, έκανε μια τομή στην ιστορία της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας, θέτοντας τα θεμέλια πάνω στα οποία οικοδομήθηκε με σύγχρονους όρους το μεταπολιτευτικό δημόσιο, αυτοδιοικούμενο και συμμετοχικό πανεπιστήμιο. Συνεπώς, η θεσμική αναμόρφωση του τελευταίου, δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ανατροπή των βασικών αρχών αυτού του νόμου-πλασιού, αλλά ως περαιτέρω ενίσχυση και αναβάθμισή τους.

3. Η συζήτηση για τη θεσμική αναμόρφωση του πανεπιστημίου πρέπει, όμως παράλληλα, να καθοδηγείται και από τη σε βάθος ανάλυση της μακρόχρονης εμπειρίας μας από την εφαρμογή στην πράξη αυτού του θεσμικού πλαισίου, όπως και των διαδοχικών τροποποιήσεών του -μια εμπειρία που οι 'από τα πάνω' προσεγγίσεις των προβλημάτων του πανεπιστημίου δεν λαμβάνουν υπόψη τους και για την οποία μόνοι αρμόδιοι είναι τα ίδια τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, οι διδάσκοντες αλλά και οι φοιτητές. Μόνο μέσα από την αποτίμηση αυτής της εμπειρίας, μέσα από μια ορθολογική οριοθέτηση και ιεράρχηση των προβλημάτων, η οποία δεν θα εξισώνει αβασάνιστα άτυπες πρακτικές με κανονιστικές διατάξεις, μπορεί να προκύψει ένα σοβαρό εγχείρημα μεταρρύθμισης του Δημόσιου Πανεπιστημίου.

4. Το εγχείρημα αυτό, είτε οδηγήσει σε ένα νέο νόμο-πλαίσιο για τα ΑΕΙ είτε όχι, οφείλει πάνω από όλα, να υπηρετεί ένα διττό στόχο: να δεσμεύει ρητά την πολιτεία για την επαρκή δημόσια χρηματοδότηση των λειτουργιών και του έργου του και να διευρύνει αποφασιστικά όλες τις υπάρχουσες θεσμικές εγγυήσεις της αυτοτέλειας του πανεπιστημίου, τόσο από το κράτος όσο και από οικονομικά κέντρα εξουσίας. Συνεπώς ένας «σκληρός πυρήνας» δομών και αρχών προς αυτή τη διττή κατεύθυνση πρέπει να είναι αδιαπραγμάτευτος, όπως:

- η διατήρηση της ισχύουσας βασικής αυτό-διοικητικής δομής του πανεπιστημίου, ξεκινώντας από το Τμήμα και καταλήγοντας στη Σύγκλητο και το Πρυτανικό Συμβούλιο, με όργανα και αξιώματα εκλεγμένα αποκλειστικά από- και μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Μόνο η νομιμοποίηση και ο έλεγχος που εξασφαλίζει η πλήρης αυτοδιοίκηση, μπορεί να υποβαστώνει επωφελώς τη δημιουργία εξειδικευμένων θεσμών που θα μειώνουν το συγκεντρωτισμό και τη γραφειοκρατία και θα αυξάνουν την αποτελεσματικότητα στην εσωτερική λειτουργία του πανεπιστημίου.
- η διατήρηση, ειδικότερα, του Τμήματος ως θεμελιακής διοικητικής και ακαδημαϊκής μονάδας του πανεπιστημίου, η οποία εξασφαλίζει την ενότητα των σπουδών και την ενιαία ακαδημαϊκή ταυτότητα των πτυχίων, κατοχυρώνοντας, συνακόλουθα, και το

ενιαίο των αντίστοιχων επαγγελματικών δικαιωμάτων. Μόνο η ενότητα των επιστημονικών πειθαρχιών, και υπό την εγγύηση των αντίστοιχων Τμημάτων, υπηρετεί δόκιμες πρακτικές και δυνατότητες δι-επιστημονικότητας στις σπουδές.

- η διατήρηση εσωτερικά ιεραρχημένης αλλά ενιαίας δομής του ΔΕΠ, η οποία εξασφαλίζει την αρχή της ισότιμης συμμετοχής στα συλλογικά όργανα και ίσα ακαδημαϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις. Μόνο αυτή η δομή μπορεί να αποτρέψει αυταρχικές εκτροπές υπέρ των υψηλών βαθμίδων (π.χ. προς το θεσμό της έδρας), άτυπη διάσταση των οποίων είναι άλλωστε η ισχυρή εργασιακή ανασφάλεια των χαμηλότερων βαθμίδων, εάν στερηθούν του δικαιώματος να προκαλέσουν τη διαδικασία εξέλιξής τους και, στη βαθμίδα του επίκουρου, μονιμοποίησής τους.
- η περιφρούρηση της συνταγματικά κατοχυρωμένης ιδιότητας των πανεπιστημιακών ως Δημοσίων Λειτουργιών και του ενιαίου και κεντρικά ελεγχόμενου μισθολογίου/ τρόπου μισθοδοσίας των διδασκόντων και όλου του προσωπικού των πανεπιστημίων. Εάν αυτή η αρχή διασαλευθεί, δεν παραβιάζεται μόνο το Σύνταγμα, αλλά καταρρέει συνολικά το Δημόσιο Πανεπιστήμιο.
- η προσήλωση στον δωρεάν χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης και η ενίσχυση της δημόσιας-κοινωνικής φυσιογνωμίας του πανεπιστημίου, όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες για τη φοιτητική μέριμνα, υποτροφίες κ.λ.π. Η ενίσχυση αυτή είναι εκ των ων ουκ άνευ, στο σύγχρονο περιβάλλον οξυμμένων οικονομικών ανισοτήτων και στην παρούσα συγκυρία οικονομικής κρίσης, εφόσον το τελικό ζητούμενο είναι να παραμείνουν εντός του συστήματος της μαζικής εκπαίδευσης οι ασθενέστερες κατηγορίες του φοιτητικού πληθυσμού, όχι, φυσικά, με την εισαγωγή μονοετών και διετών πτυχίων αγοραίας λογικής, αλλά με μηχανισμούς κοινωνικής πολιτικής.

Γενικά, μόνο υπό τις συνθήκες διασφάλισης της παραπάνω διττής ανεξαρτησίας, από το κράτος και την αγορά, ενός σταθερά δημόσιου πανεπιστημίου, μπορεί να αναπτυχθούν με ακαδημαϊκούς όρους και κριτήρια μηχανισμοί κοινωνικής λογοδοσίας και αποτίμησης του έργου του και να αξιοποιηθεί επωφελώς η σχέση του πανεπιστημίου με την ιδιωτική οικονομία και την οικονομική ανάπτυξη, στο πλαίσιο, όμως, μιας εθνικής στρατηγικής για την έρευνα με κύριο μοχλό τα ίδια τα πανεπιστήμια (ως προς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την ερευνητική πολιτική και ως προς τις πρακτικές διαστάσεις της έρευνας).

Η Γ.Σ. του Ε.Φ.Δ.-Σ.Κ.Ε. εκτιμά ότι, πράγματι, έχουν ωριμάσει οι αντικειμενικές ανάγκες και οι υποκειμενικές ετοιμότητες, για να αναπτυχθεί, 'από τα κάτω', με πρωτοβουλία και ευθύνη της ίδιας της πανεπιστημιακής κοινότητας, μια διαδικασία αλλαγών στο ισχύον καθεστώς των πανεπιστημίων στη χώρα μας. Η διεκδίκηση της πρωτοβουλίας των κινήσεων από τη δική μας πλευρά δεν είναι μόνο μια ορθολογική και δίκαιη απάντηση στον ανεύθυνο, υποτιμητικό και ουσιαστικά εκβιαστικό τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση αντιμετωπίζει τους λειτουργούς του δημόσιου πανεπιστημίου, εν όψει της δρομολόγησης αλλαγών που θα ανατρέψουν συθέμελα αυτό το πανεπιστήμιο. Σε αυτή τη συγκυρία επιβολής τέτοιων αλλαγών, που πλήττουν βάνουσα τις ακαδημαϊκές ελευθερίες και την ανεξαρτησία της γνώσης και της έρευνας, η διεκδίκηση της πρωτοβουλίας των κινήσεων ισοδυναμεί με κάτι πολύ σημαντικό: την έμπρακτη διεκδίκηση του δικαιώματος μας να αρθρώνουμε έναν λόγο αυτόνομο και ουσιαστικό για τα θέματα που μας αφορούν, για το μέλλον του δημόσιου πανεπιστημίου, όπως εμείς το οραματιζόμαστε.